

132 § Yhteistyö- ja rakennekartoitus Helsingin seurakunnissa ja seurakuntayhtymässä**Päätösehdotus**

Seurakuntaneuvosto merkitsee tiedoksi piispa Laajasalon yhteistyö- ja rakennekartoituksen.

Päätös

Seurakuntaneuvosto merkitsi tiedoksi piispa Laajasalon yhteistyö- ja rakennekartoituksen.

Selostus

Piispa Teemu Laajasalon yhteistyö- ja rakennekartoitus Helsingin seurakunnissa ja seurakuntayhtymässä valmistui 4.11.2021.

Prosessi kuultiin Helsingin seurakunnan kirkkoherroja, seurakuntaneuvostoja ja Helsingin seurakuntayhtymän johtavia viranhaltijoita ja yhteistä kirkkoneuvostoa.

Selvityksen perusteella piispa Laajasalo toteaa johtopäätöksiksi seuraavat neljä linjausta:

1. Seurakuntayhtymän ja seurakuntien välistä suhdetta on syytä selkiyttää laadullisesti ja määrällisesti. Seurakuntayhtymän palvelutehtävän ja siihen liittyvien mandaattien rajoja pitää tarkastella niin, että kirkkoherrojen ja luottamushenkilöiden kokemus oikeanlaisesta tehtävänjaosta paranee. Resurssien jakamisen osalta on syytä selkeästi siirtää painopistettä seurakuntayhtymän toiminnoista seurakuntiin. 26 Tämä vaatii huolellista tarkastelua, jotta seurakuntien toimintamahdollisuuksia voidaan aidosti parantaa ja toisaalta, jotta seurakunnissa voidaan ymmärtää myös yhteisten palvelujen oikeanlainen merkitys seurakunnan työn tukena ja mahdollistajana.

2. Koko kaupunkia koskevaa yleistä seurakuntien rakennemuutosta ei ole syytä valmistella tai tehdä. Ennen kuin on mahdollisuus arvioida eri seurakuntien selviämistä, tulevaisuutta, resursseja ja keskinäistä rahanjakoa, pitää selvittää huolellisesti seurakuntayhtymän ja seurakuntien välisen työn suhde. Ensin pitää käydä läpi prosessi, jossa painopiste ylipäätään siirtyy seurakunnille. Vasta sen jälkeen on mahdollista seurata ja katsoa, kuinka uusi resursointi vaikuttaa yksittäisiin seurakuntiin ja

muuttaa niiden tilannekuvaa ja toimintaa. Helsingissä on vielä noin 10 vuotta sitten ollut seurakunta, jossa oli hieman yli 2 000 jäsentä ja useita seurakuntia, joissa oli alle 5 000 tai alle 7 000 jäsentä. Siihen suhteutettuna ajatus siitä, että Helsingissä ei ole toimintamahdollisuuksia noin 10 000 jäsenen seurakunnalle tuntuu epäuskottavalta. Tästä kriiteeristä myös seuraisi, että Suomen 378 seurakunnasta 243 seurakuntaa (64 %) olisi määritelmällisesti toimintamahdollisuuksia vailla. Näistä seurakunnista useat ovat itsenäisiä seurakuntia, kokonaan ilman yhteisiä palveluja. Helsingin osalta tosiasiallisesti seurakuntien toimintamahdollisuuksien kannalta olennaista on seurakuntien ja seurakuntayhtymän välinen optimaalinen suhde. Erityisen tärkeää on huomata toiminnan ja resurssien epäsuhta. Tällä hetkellä pienemmillä resursseilla tehdään useissa tapauksissa enemmän ja vastaavasti isommilla resursseilla vähemmän. Seurakuntien kasvaminen näyttää vähentävän seurakuntalaisille tarjottavaa toimintaa. Tämä on toimintakulttuuri, asenne- ja johtamiskysymys, jota on syytä seurata asettamalla seurakunnissa selkeitä numeraalisia tavoitteita, mittaamalla työn määrää, laatua, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta sekä tarvittaessa seurakuntayhtymän tasolla yhdessä vertailla, mistä mahdolliset erot johtuvat ja mitä niille voidaan tehdä. Toiminnan tavoitteiden epäselvä asettaminen ja tulosten mittaamattomuus johtaa siihen, että työmäärät myös työyhteisöjen sisällä voivat jakautua epätasaisesti. Samassa työyhteisössä on työntekijöitä, jotka tekevät jatkuvasti jaksamisensa rajoilla ja työntekijöitä, joiden tosiasiallinen työmäärä on pienempi kuin muilla. Yksittäisten seurakuntien liitosprosesseja ennen on ratkaistava edellä mainitut ehdot: painopisteen siirtyminen seurakuntiin seurakuntayhtymästä sekä toiminnan ja työn tuottavuuden laskun estäminen isommassa yksikössä. Mikäli näiden ehtojen toteutumisen jälkeen yksittäistä liitosprosessia pidetään perusteltuna, sen tulisi ihanteellisessa tilanteessa lähteä yksimielisesti molemmista seurakuntaneuvostoista siten, että yhdistymisen halu on aito ja jaettu.

3. Seurakuntien keskinäistä ja seurakuntayhtymän ja seurakuntien välistä alueellista yhteistyötä on syytä lisätä. Alueena voi toimia rovastikunta. Rovastikunnan rajat ovat perustelluista syistä myös muutettavissa. Kirkkolainsäädäntö antaa mahdollisuuksia moniin erilaisiin yhteistyösopimuksiin ja -järjestelyihin.

4. Olen prosessin aikana tutustunut Helsingin Mikaelin seurakunnan ja Vartiokylän seurakunnan omaan hankkeeseen, jonka tavoitteena on palata vanhaan yhden seurakunnan malliin 40 vuoden jälkeen yhdistämällä mainitut kaksi seurakuntaa. Näistä seurakunnista on tehty erillinen seurakuntalähtöinen selvitystyö, jonka johtopäätöksiä tuen. Pidän periaatteellisesti perusteltuna näiden kahden seurakunnan vapaaehtoista yhdistymistä.

Liitteet

- 3 Yhteistyö- ja rakennekartoitus Helsingin seurakunnissa ja seurakuntayhtymässä

